

Zločin u Koprivni kod Požege

Prikaz i mišljenje

Županijsko državno odvjetništvo (u daljem tekstu ŽDO) iz Požege podiglo je optužnicu br. KT-81/92, od 25. ožujka 1993., protiv optuženih Bogdana Delića i Stevan Štekovića, radi kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Optuženicima je stavljeno na teret da su 29. kolovoza 1991., u prijepodnevnim satima u mjestu Koprivna, općina Požega, kao pripadnici tzv. Teritorijalne obrane SAO Zapadna Slavonije, za vrijeme oružanih sukoba na području sjeverozapadnog dijela općine Požega i općine Pakrac, protivno odredbama čl. 31. i 34. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata, zaustavili Dubravka Klanfara koji je svojim traktorom i prikolicom prolazio cestom Striježevica – Milivojevci, sakupljajući mlijeko, da su uperili u Dubravka Klanfara automatsku pušku, pretresli ga, a zatim ga stavili u prikolicu i odvezli do sela Cikote, pod prijetnjom oružja tražili od njega podatke o postrojbama Hrvatske vojske i policije, o njihovu razmještanju i naoružanju, a nakon toga odvezli ga u mjesto Bučje, općina Pakrac, gdje se nalazio sabirni logor, u kojem su ga zadržali kao taoca 46 dana, do 13. listopada 1991., kada je zajedno sa više osoba hrvatske nacionalnosti koje su na isti ili sličan način bili zatočeni, razmijenjen za osobe lišene slobode zbog počinjenih krivičnih djela protiv Republike Hrvatske, da su dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanih sukoba uzeli civilu osobu za taoca i protuzakonito ga zatvorili, čime su počinili krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva, označeno i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Županijski sud u Požegi prihvatio je u cijelosti optužnicu i navode iz optužnice. No, s obzirom na činjenicu da se optuženicima stavlja na teret, između ostalog, da su optuženika držali kao taoca 46 dana, valjalo je od tadašnjeg Okružnog državnog odvjetništva u Požegi zatražiti dodatne dokaze, i to stoga što je oštećenik već u istrazi rekao da je u Bučje odvezen kombijem i da nakon Bučja optuženike više nije vidio.¹ Smatramo da je bilo mjesta primijeniti odredbu čl. 253. st. 2. ZKP (koji je u vrijeme toga sudskog procesa bio na snazi).²

Sud je prihvatio prijedlog Okružnog državnog odvjetništva iz Požege da se optuženicima sudi u odsutnosti.³

Iz dostupne dokumentacije proizlazi da je provedeno jedno ročište za glavnu raspravu. Izvedeni su slijedeći dokazi: saslušan je oštećenik Dubravko Klafnar, izvršen je uvid u prekršajnu evidenciju na ime optuženika, u potvrdu o imovnom stanju optuženika i u izvod iz kaznene evidencije na ime optuženika.

---

¹ U optužnici Okružnog državnog odvjetništva iz Požege, br. KT-81/92, od 25. ožujka 1993., ne str. 3. je navedeno: „nakon zatvaranja u Bučju više nije vidio okrivljenike već ga je na Bučju u nekoliko navrata ispitivao čovjek po imenu Savo....“

² Sukladno odredbi čl. 253. st. 2. ZKP (NN 34/93), predsjednik vijeća pred kojim se trebala održati glavna rasprava trebao je ispitati je li optužnica sastavljena sukladno odredbi čl. 252. ZKP. Ako ustanovi da nije, trebao je optužnicu vratiti javnom tužitelju i odrediti mu rok za ispravak nedostataka.

³ U presudi Okružnog suda u Požegi, br. K-31/93, od 20. svibnja 1993. godine je navedeno: „Optuženici Bogdan Delić i Stevan Šteković pridružili su se paravojnim srpskim formacijama i nalaze se na prostoru koji je za sada nedostupan državnim organima Republike Hrvatske. Kako se radi o teškom krivičnom djelu vijeće ovoga suda je na prijedlog OJT Požege, dana 29. ožujka 1993. godine, donijelo rješenje da se optuženicima sudi u nenazočnosti.“

U citiranoj presudi Sud navodi: „Na temelju tako provedenog dokaznog postupka vijeće ovoga suda je ocijenilo da su optuženici počinili djelo koje im je stavljeno na teret“⁴.

Sud je u cijelosti prihvatio iskaz oštećenika Dubravka Klanfar. Oštećenik je tijekom istrage, kao i na glavnoj raspravi, rekao da je 29. kolovoza 1991. skupljao mlijeko po selima. Na cesti Koprivna – Jeminovac, ispred njega su zašla tri civila naoružana automatskim puškama. Među njima je prepoznao dvojicu susjeda, njegovih vršnjaka, sa kojima je išao u školu, optužene Bogdana Delića i Stevana Šteković. Nakon što su ga zaustavili natjerali su ga da siđe s traktora. Opt. Stevan Šteković mu je stavio lisice na ruke. Smjestili su ga na traktorsku prikolicu, a opt. Stevan Šteković upravljao je traktorom. Na izlasku iz sela Koprivne na oštećenikovu glavu su stavili ruksak. Vozili su se otprilike sat vremena te dovezli u selo Cikote. Tamo su mu rekli da će ga ispitati osoba imenom Drago pa će ga nakon toga pustiti kući. „Kako se taj Drago nije pojavio ispitivali su ga Bogdan Delić i Stevo Šteković i to o tome tko je sve u selu član HDZ, gdje su postavljene straže, kako su naoružani i tko je sve u policiji.“⁵ Nadalje, rekao je da je nakon toga došao kombi, kojim je odvezen u zatvor u Bučje. U Bučju je bio smješten u veterinarskoj stanici, gdje su zarobljenike vrijeđali i zlostavljali. Za vrijeme boravka u zatvoru se razbolio, uslijed čega i danas ima posljedica.

Presudom br. K-31/93, od 20. svibnja 1993. godine optuženici su proglašeni krivima i osuđeni, svaki na kaznu zatvora u trajanju od osam godina.

Braniteljica oba optuženika, postavljena po službenoj dužnosti, nije ulagala žalbu na presudu, stoga je presuda postala pravomoćna vrlo brzo, već 24. lipnja 1993. godine.

Nakon izmjene Zakona o kaznenom postupku (NN 152/08), Županijsko državno odvjetništvo iz Požege, temeljem odredbe čl. 504. st. 2. ZKP, uložilo je zahtjev za obnovu postupka br. KT-81/92, od 10. veljače 2009. godine. Iz obrazloženja citiranog zahtjeva vidljivo je da Tužiteljstvo Zahtjev temelji na Posebnom izvješću PU Požeško-slavonske br. KU-851/92 i službenoj zabilješci o obavljenom obavijesnom razgovoru sa oštećenikom Dubravkom Klanfarom. Tužiteljstvo obrazlaže svoj zahtjev pozivajući se na navod oštećenika iz koga „proizlazi da su navedene činjenice u smislu čl. 501. st. 1. t. 3. ZKP prikladne na osudu navedenih osoba po blažem kaznenom zakonu“⁶.

Kazneni postupak je obnovljen i oštećenik Dubravko Klanfar je izvanraspravno ispitan.

Potom je 10. veljače 2009. godine izmijenjena optužnica. Njome se optuženicima stavlja na teret da su kao pripadnici TO SAO Zapadne Slavonije, dana 29. kolovoza 1991. godine, u Koprivni kod Požege, naoružani automatskim puškama, na cesti Striježevica – Milivojevci, zaustavili traktor kojim je upravljao Dubravko Klanfar, prijeteći oružjem, zapovjedili Dubravku Klanfaru da se smjeti u prikolicu traktora stavivši mu na glavu ruksak, odvezli ga u selo Cikote, gdje su ga predali neidentificiranim osobama pripadnicima srbo-četničkih formacija, koji su ga odveli na Bučje, dakle, da su sudjelujući u

---

⁴ Presuda Okružnog suda u Požegi, br. K-31/93, od 20. svibnja 1993. godine, str. 2, *Obrazloženje*, 4. odjeljak

⁵ U optužnici Okružnog državnog odvjetništva iz Požege, na str. 3., u 2. odjeljku je navedeno: „U Cikotama su ga okrivljenici ispitivali o tome što je član HDZ, gdje su postavljene straže, kako su ljudi u selu naoružani, tko je sve u policiji iako on pretpostavlja da su oni već sve to znali.“

U ponovljenom postupku oštećenik je izvanraspravno saslušan dana 9. srpnja 2009. godine. Tada je rekao: „... Naredili su mu da izađe iz traktorske kabine, pretražili su ga, stavili lisice na ruke, na glavu neku kapu kao ruksak, te ga odvezli u selo Cikote, gdje ga je neka osoba, za koju je kasnije saznao da se radi o Dragoslavu Bradoniću, saslušavao. Putem su ova dvojica razgovarali u smislu da će ga odvesti na ispitivanje, a poslije da će ga vratiti nazad u selo. Ikad su došli u Cikote, nakon jedno sat, sat i pol vremena, po njega je došao kombi s kojim je odvezen do Bučja, gdje je bio zatočen od 29. kolovoza do 13. listopada 1991. godine, kada je razmijenjen u mjestu Nježić. Svjedok nadalje iskazuje da ovu dvojicu koji su ga dovezli, odnosno uhitili, više nije vidao u Bučju uopće, niti je s njima imao bilo kakve veze. Međutim, ne zna da li su ga oni dovezli na Bučje ili netko drugi, jer je imao kapu na glavi i ništa nije mogao vidjeti.“

⁶ Zahtjev za obnovu kaznenog postupka ŽDO iz Požege, br. KT-81/92, od 10. veljače 2009. godine, str. 3. st. 2. redak 3 do 5.

oružanoj pobuni počinili kazneno djelo protiv Republike Hrvatske, oružanu pobunu iz čl. 236. f. KZ RH.

Očito da je ova izmjena optužnice na tragu strategije DORH-a da se ponovno ispitaju pravomoćno završeni postupci ratnih zločina, posebice postupci provedeni u odsutnosti osuđenih osoba.

Ali, u konkretnom slučaju postoji niz problema.

Odredbom čl. 501. st. 1. t. 3. propisano je da će se kazneni postupak završen pravomoćnom presudom obnoviti u korist osuđenika bez obzira je li prisutan, ako „se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji su sami za sebe ili u svezi s prijašnjim dokazima prikladni da prouzroče oslobođenje osobe koja je bila osuđena ili njezinu osudu po blažem kaznenom zakonu“⁷.

Iz obrazloženja citiranog zahtjeva za obnovu kaznenog postupka, iz iskaza oštećenika, koji je dao oštećenik vanraspravno u obnovljenom postupku, nema novih činjenica. Oštećenik Dubravko Klanfar govorio je isto i 1993. i 2009. godine.

Postupanja optuženih ŽDO iz Požege, u izmijenjenoj optužnici, tumači kao radnje izvršenja kaznenog djela oružane pobune. Iz ranijeg tijeka kaznenog postupka, kao i iz vanraspravnog iskaza oštećenog Klanfara, danog 9. srpnja 2009. godine, vidi se da su optuženici bili naoružani automatskim cijevima, da su znali i koga i zašto zaustavljaju, da su ga pod prijetnjom oružja lišili slobode i prinudno odveli u Cikote. Vidljivo je da njihovo postupanje nije čin slučajnog i samovoljnog postupanja, već organizirano zaustavljanje i lišavanje slobode, koju pod prijetnjom oružja odvoze u Cikote.

Nakon navedene izmjene optužnice vijeće Županijskog suda u Požegi, temeljem čl. 2. st. 2. Zakona o općem oprost, obustavilo je kazneni postupak protiv Bogdana Delića i Stevana Štekovića, no propustilo je primijeniti odredbu čl. 508. st. 2. ZKP (NN 152/08), koja sudu nalaže da u slučaju obustave novog postupka do početka glavne rasprave, rješenjem o obustavi postupka ukine i prijašnju (osuđujuću) presudu. Stoga, formalno-pravno gledajući, u odnosu na okrivljenike trenutno egzistiraju dvije odluke, osuđujuća presuda K-31/93 od 20. svibnja 1993. i rješenje o obustavi postupka od 13. srpnja 2009. godine.

---

⁷ NN 152/08, *Zakon o kaznenom postupku, čl. 501. st. 1. t. 3.*